

Ποδανδός

Περίληψη :

Μικρός οχυρωμένος σταθμός στη μεθόριο της νότιας Καππαδοκίας και Κιλικίας. Ταυτίζεται με το σημερινό Pozanti.

Άλλες Ονομασίες

Ποδουανδός

Γεωγραφική Θέση

νότια Τουρκία

Ιστορική Περιοχή

Κιλικία

Διοικητική Υπαγωγή

επαρχία Κιλικίας, επαρχία Κιλικίας II, επαρχία Μικράς Καππαδοκίας

1. Γεωγραφική θέση

Μικρός οχυρωμένος σταθμός στη μεθόριο της νότιας [Καππαδοκίας](#) και [Κιλικίας](#), στην ακτίνα Τυάνων-Ταρσού-Αιγών.¹ Η αρχαία Ποδανδός ή Ποδουανδός ταυτίζεται με το Pozanti μεταξύ του Ulukışla και των [Αδάνων](#), στο μέσο της οροσειράς του Ταύρου, 13 χλμ. βορειοανατολικά του επάνω τμήματος των Κιλικίων Πυλών (σήμερα Külek Boğazi) στη διοικητική περιφέρεια των Αδάνων. Το θαλάσσιο υψόμετρο της κοιλάδας του Çakıt στην Ποδανδό φτάνει τα 778 μ. και τα όρη γύρω από την πόλη υπερβαίνουν σε υψόμετρο τα 3.000 μ.

Στο παρελθόν ο γεωγραφικός εντοπισμός της πόλης συζητήθηκε σε συνάρτηση με την ετυμολογία του ονόματος «Ποδανδός». Η παλαιότερη σύνδεσή του με τον όρο «Pa-du-a-tim», που απαντά στα παλαιοασσυριακά κείμενα του Kültepe, αναιρέθηκε βάσει της μεταγενέστερης ανάγνωσης των κειμένων.² Η μικρασιατική κατάληξη του ονόματος της πόλης, «νδ» αντί «ντ», προδίδει προελληνική προέλευση. Από το Ramsay εξάλλου η ταύτιση της Ποδανδού με το Pozanti θεωρήθηκε κλασικό παράδειγμα αντικατάστασης του «ζ» με «δ» στα ανατολικά τοπωνύμια.³

2. Ιστορία

Δεν είναι απαραίτητο να συναγάγουμε από την απουσία αναφοράς της λέξης Pozanti στον [Ξενοφώντα](#) και στους Αλεξανδρινούς ιστορικούς ότι δεν υπήρχε ο οικισμός σε μια εποχή κατά την οποία και άλλες σημαντικές τοποθεσίες απουσιάζουν από τις σύγχρονες φιλολογικές πηγές. Ο Ramsay ταυτίζει με την Ποδανδό την τοποθεσία που αργότερα μετονομάστηκε σε «Κύρου στρατόπεδον», σε ανάμνηση της στάθμευσης του [Κύρου του Νεότερου](#) κατά την πορεία από τα [Τύανα](#) προς την [Ταρσό](#), το 401 π.Χ.⁴ Στην Ποδανδό κατέληγε και ένας δρόμος, αρχικά δύσβατος, που οδηγούσε από την κιλικική πεδιάδα διαμέσου των Πυλών προς τα Τύανα, μέσω του όρους Gürtünmağı προς το Develi-karahisar και προς την καππαδοκική Καισάρεια. Η σημασία της θέσης, που συναρτάται πρώτιστα με το ρόλο της στο επικοινωνιακό δίκτυο και δευτερευόντως με τη στρατηγική θέση της, φθίνει στην Ύστερη Αρχαιότητα. Μετατράπηκε για μικρό διάστημα σε διοικητικό κέντρο της [Κιλικίας II](#) και ενισχύθηκε με κατοίκους που μετοκίστηκαν από την [Καισάρεια](#) κατά την κατάκτηση της Καππαδοκίας επί Βαλεντίου το 371/372,⁵ αλλά σύντομα τη διαδέχθηκαν τα Τύανα ως πρωτεύουσα της επαρχίας. Θεωρείται εξάλλου πιθανή η μετατροπή της Ποδανδού σε επισκοπή την ίδια περίπου περίοδο.⁶

Η στρατιωτική σημασία της αναδείχθηκε τον 7ο αιώνα με την άφιξη μουσουλμάνων στην Ανατολία. Η πόλη πρέπει μάλιστα να αναμειχθηκε στις επιδρομές της εποχής των Ομμεϊядών από την εκμουσουλμανισμένη Κιλικία προς την εκρωμαϊσμένη ενδοχώρα. Με την παγίωση του Ταύρου ως συνόρου μεταξύ των δύο αντιπάλων, του Βυζαντίου και του αραβικού βασιλείου

Ποδανδός

των Αββασιδών, από τη βυζαντινή πλευρά καταβλήθηκε προσπάθεια να οργανωθεί η φρούρηση των συνόρων. Η Ποδανδός έτσι συμπεριλήφθηκε στη Μικρά Καππαδοκία, που αποτελούνταν από μία **τούρμα** του Ανατολικού **θέματος**.⁷

Ενδέχεται η πόλη διαχρονικά να μετατοπίστηκε μέσα στη μεγάλη κοιλάδα, καθώς στη θέση δεν έχουν ακόμη εντοπιστεί αρχαία και μεσαιωνικά κατάλοιπα.

1. Πτολ., *Γεωγρ.* 5.6· Tab. Peut. Paduando (επιμ. Schnetz 28.5).
2. Götze, A., *Kizzuwatna and the problem of Hittite Geography* (New Haven 1940), σελ. 386.
3. Ramsay, W.M., "Cilicia, Tarsus, and the Great Tarsus Pass", *The Geographical Journal* 22 (1903), σελ. 357-413, κυρίως σελ. 384, 386 κ.ε. Παλαιότερα η Ποδανδός είχε τοποθετηθεί από το Forrer στα Paduvanda.
4. App., *Αν.* 2.4.2.
5. Basilius Caesariensis, *Ep.* 75. Για την εσφαλμένη απόδοση της Ποδανδού στην Cilicia Prima βλ. Ramsay, W.M., "Cilicia, Tarsus and the Great Tarsus Pass", *The Geographical Journal* 22 (1903), σελ. 390.
6. Ramsay, W.M., *The Historical Geography of Asia Minor*, Royal Geographical Society, Supplementary Papers IV (London 1890, ανατ. Amsterdam 1962), σελ. 349.
7. Honigmann, E., *Die Ostgrenze des byzantinischen Reiches von 363 bis 1070 nach griechischen, arabischen, syrischen und armenischen Quellen* (Bruxelles 1935), σελ. 44.

Βιβλιογραφία :

	Ramsay W.M. , <i>The Historical Geography of Asia Minor</i> , London 1890, ανατ. 1962
	Mutafian C. , <i>La Cilicie au carrefour des empires</i> , Paris 1988
	Harper R.P. , "Podandus and the Via Tauri", <i>Anatolian Studies</i> , 20, 1970, 149-153
	Harper R.P. , "Podandos", Stillwell, R. κ.ά. (eds), <i>PECS</i> , Princeton 1976, 718
	Bittel K. , "Podandos", <i>RE</i> 41, 1951
	Götze A. , <i>Kizzuwatna and the problem of Hittite Geography</i> , New Haven 1940
	Ramsay W.M. , "Cilicia, Tarsus and the Great Tarsus Pass", <i>The Geographical Journal</i> , 22, 1903, 357-413

Γλωσσάριο :

	θέμα, το
--	-----------------

Ο όρος αναφέρεται στα ευμεγέθη στρατιωτικά σώματα που πραγματοποιούσαν επιχειρήσεις σε ευρείες περιοχές υπό τη διοίκηση στρατηγού· αναφέρεται όμως και στις ίδιες τις περιοχές. Ο θεσμός των θεμάτων εδραιώθηκε κατά τον 7ο αιώνα και ακολούθως χαρακτήριζε τη διοικητική διαίρεση της

Ποδανδός

αντοκρατορίας της Μέσης περιόδου. Αρχικά η λέξη σήμαινε το στρατιωτικό σώμα που ήταν υπεύθυνο για την άμυνα περιοχής στην οποία έμελλε να εγκατασταθεί, και ακολούθως σήμαινε και την περιοχή. Στις κατώτερες βαθμίδες της στρατιωτικής ιεραρχίας το θέμα στελεχωνόταν από γεωργούς-στρατιώτες. Το σύστημα των θεμάτων, που διατηρήθηκε έως το τέλος της Βυζαντινής περιόδου, στην Ύστερη Βυζαντινή περίοδο χρησιμοποιούνταν για να δηλωθούν φορολογικές κυρίως ενότητες.

τούρμα, η

Διοικητική υποδιαίρεση του θέματος κατά τη Μέση Βυζαντινή περίοδο, υποδιαιρούμενη με τη σειρά της σε δρούγγους και βάνδα (από το λατ. turma = ίλη ιππικού).